

G E H E I M

DE VERHOUDING TUSSEN DE C.P.N. EN DE SOCIALISTISCHE UNIE.

Het bestand tussen de C.P.N. en de Socialistische Unie gesloten in de periode voorafgaande aan de jongste Tweede-Kamer verkiezingen heeft niet het resultaat gehad, dat er van Socialistische-Unie-zijde van verwacht werd. De C.P.N. heeft de diverse bestandsvoorwaarden aanvankelijk slecht, en naderhand in het geheel niet meer nageleefd. Een en ander was onderwerp van gesprek op een bijeenkomst van leden van beide partijbesturen op 30 Juni 1956. Bij die gelegenheid werd door de C.P.N. weliswaar de discussie nog niet geheel afgebroken, maar het was objectief bekeken duidelijk, dat er voor de toekomst voor de Socialistische Unie niet veel meer te verwachten was.

Het September-nummer van het Socialistische Unie orgaan "Nieuwe Wereld" liet nog een niet al te pessimistisch geluid horen. De waarachtigheid van de C.P.N.bedoelingen werd wel in twijfel getrokken, het overtuigend bewijs voor de onwaarachtigheid werd nochtans niet geleverd geacht. Er bleef in de leiding der Socialistische Unie hoop bestaan op een ommekeer. Het artikel waarin het bovenstaande vermeld stond was een omwerking van een veel scherper gesteld artikel van de hand van de Socialistische Unie voorzitter, Carlos PRONK. PRONK had op dat tijdstip de hoop blijkbaar reeds opgegeven, doch zijn medebestuurders wisten hem te bewegen tot een iets gematigder houding. Na het verschijnen van genoemd artikel bleef de C.P.N. volkomen inactief; de gedane beloften werden niet nagekomen.

Op 22 September j.l. werd in "Felix Meritis" te Amsterdam opnieuw een bijeenkomst gehouden van partijbestuursleden van beide partijen. Van de Socialistische Unie was vrijwel het voltallige bestuur aanwezig. Tijdens een voorbespreking in de kring van het Socialistische Unie-bestuur waren naast PRONK ook de andere bestuursleden unaniem van mening, dat de C.P.N. op schandelijke wijze woordbreuk had gepleegd.

De bijeenkomst C.P.N. - Socialistische Unie van 22 September 1956.

Terstond na de opening deelde Paul de GROOT - een van de vier aanwezige C.P.N.-bestuursleden - mede, dat zijn partijbestuur besloten had het gesprek met de Socialistische Unie te beëindigen en de bij het sluiten van het bestand ingestelde discussierubriek in de Waarheid te laten vervallen. Hij noemde een aantal gronden voor dit besluit o.a.: De houding van de Socialistische Unie inzake de godsdienst. Deze partij stond n.l. een positieve instelling jegens het Christendom voor. Volgens De GROOT passen in een partij als de C.P.N. geen twee ideologieën. Verder kon er geen sprake zijn van opheffing van de C.P.N. en de oprichting van een nieuwe partij, de Socialistische Partij Nederland, zoals PRONK eerder had voorgesteld, dit te meer daar het de C.P.N. gebleken was, dat de aanhang van de Socialistische Unie slechts zeer klein was. Bovendien had de C.P.N. grotere plannen (volgens PRONK deelde De GROOT hierbij mogelijk op toenaderingspogingen tot de P.v.d.A.). Carlos PRONK trok hiertegen fel van leer en trachtte achtereenvolgens de verschillende bezwaren te ontzenuwen, terwijl hij ook de C.P.N. het negen van de gedane beloften verweet. Na de woorden van PRONK ontspan zich een vrij fel debat, waarbij de C.P.N.-leiders herhaaldelijk voor de voeten werd geworpen, dat zij het Stalinisme niet hadden afgezworen. De GROOT repliceerde dat de figuur Stalin nog steeds alles is voor de C.P.N.. Stalin is de man, die de Sowjet-Unie groot gemaakt heeft. Natuurlijk heeft hij enkele fouten gemaakt, aldus De GROOT, hoe kon

GEHEIM

het ook anders. Maar los van deze normaalmenselijke fouten is Stalin nog altijd het voorbeeld voor de C.P.N.

Naar aanleiding van de idee van PRONK tot oprichting van een Socialistische Partij Nederland merkte De GROOT nog op, dat hij dit had gevoeld als een dolkstoot in de rug.

Van C.P.N.-zijde werd enige malen gezinspeeld op de Titoïstische instelling van de Socialistische Unie en PRONK stak in dit verband zijn relaties met de Joegoslavische Legatie niet onder stoelen of banken. (het is dzz. bekend, dat het bestuur van de Socialistische Unie zelf de mening is toegedaan dat hun partij in Nederland het Titoïsme representeert).

Tenslotte kwam men gezamenlijk tot het inzicht dat voortzetting van de openbare discussie als zinloos te beschouwen was. Bij wijze van compromis kwam het Socialistische Unie-bestuurslid, W.H.P. MEIJER, met het voorstel om, waar de C.P.N. en de Socialistische Unie in hun streven toch wel raakvlakken hebben, te trachten na het C.P.N.-congres binnenskamers tot een gesprek te komen. De GROOT antwoordde hierop dat hij hoewel hij er wel voor voelde, daarover niet kon beslissen, doch dat hij dit voorstel aan het gehele C.P.N. partijbestuur zou voorleggen.

Het enige bereikte resultaat is de opname van het Socialistische Unie-partijbestuurslid Johanna VLASKAMP in de Nederlandse Vredesraad en het Socialistische Unie-partijbestuurslid Willem van der LINDEN in het Algemeen Bestuur van de Nederlandse Vredesbeweging.

Conclusie.

Het is wel duidelijk, dat het besluit tot voortzetting van de discussie binnenskamers in feite door geen van beide partijen au serieux wordt genomen. Het is voorts zeer de vraag of de samenwerking in het kader van de Nederlandse Vredesraad vruchtbaar en bestendig zal blijken, gezien b.v. de zeer positieve instelling van de Socialistische Unie inzake de ontwapeningsgedachte en haar duidelijk neutrale houding in de verhouding Oost-West.

Geen van beide partijen heeft voor zo ver na te gaan van het bestand enig voordeel van betekenis gehad. De Socialistische Unie heeft een deel van haar leden verloren en naar gebleken is, bovendien het O.V.B. tegen zich in het harnas gejaagd.

Het laat zich aanzien dat PRONK zijn plannen om een Socialistische Partij Nederland op te richten niet zal laten varen, maar dit zal in de praktijk waarschijnlijk neerkomen op niets anders dan een naamsverandering van de Socialistische Unie.

October 1956.